

Probral se z kómatu, aby vyprávěl

26. listopadu 2007 9:10

Sedm let točil Lukáš Pøibyl své Zapomenuté transporty, ètyøi unikátní dokumenty o vzpomínkách židovských památníků deportovaných z Èech a Moravy do koncentraèních táborù a ghett v Lotyšsku, Bìlorusku, Estonsku a východním Polsku.

foto: archiv

První, lotyšský díl má premiéru ve støedu v pražském Aeru, další se ve spolupráci s Total HelpArt do kin chystají.

Na rozdíl od jiných dokumentù nepoužívají Zapomenuté transporty ani komentáø, ani souèasnè zábìry. Svìdci mluví výhradnì o místech, lidech a událostech, jež osobnì zažili, pøièemž každý zmínìný detail se peèlivì dokládá autentickými, vesmìs dosud nezveøejnìnými fotografiemi a úryvky filmù.

Pøibylùv tým je našel nejen v archivech, ale také v soukromých sbírkách, na pùdách domù v polských vsích nebo v garážích rodin bývalých pøíslušníkù SS.

"Mnozí o svých zážitcích promluvili poprvé v životì, ani jejich dìti nic netušily," øíká Pøibyl o hrdinech filmu. V Evropì, Izraeli, Spojených státech, Austrálii a Venezuele s nimi natoèil na 260 hodin záznamu. Nikdy trvalo dva roky, než si získal dùvìru, jindy šlo o minuty.

"Po pøíletu do Colorada jsme zjistili, že dohodnuté natáèení se nekoná, protože pán upadl do kómatu a umírá. Pøesto jsme se svolením lékaøe a rodiny zkusili s ním v nemocnici promluvit. Když uslyšel název tábora, kde byl vìnìn, procitl z bezvìdomí a dvì hodiny na kameru vyprávìl – jak pøeèkal vlastní popravu a vyškral se z masového hrobu. A jak na nás èekal, aby vše poprvé øekl. Pak ještì promluvil s rodinou a osm hodin nato zemøel," líèí režisér.

Úvod o Lotyšsku srovnává život v táboøe, kde zabíjel mráz èi kulky, s pokusy užít si poslední dny v ghettu, kde se na veèírcích poøádaných pod hrozbou smrti "doslova tanèilo na hrobech" a dìti chodily do školy kolem šibenice s tìly sousedù.

Bìloruský díl pøinese obraz krajiny moèalù, spáleniš a masových hrobù, jež podle památníků "páchly vodkou, ohnìm a krví". Èást vìnovaná Polsku, kde prý mìl tehdy jeden židovský život cenu pìti kilogramù cukru, zahrne napøíklad zpovìì èlovíka, který tøikrát uprchl.

"Tøikrát ho dopadli a skonèil vždy v témže vìzení, pokaždé však pod jiným jménem a s odlišným životním pøíbhem," napovídají tvùrci. A koneènì návrat do Estonska slibuje fascinující pøíbh

přítelství českých dívek, které se jako jediné z celého transportu dožily osvobození.

Kam dál?

[Každý z osudů vydá na hollywoodský biják, říká režisér Zapomenutých transportů](#)

[Cenný český dokument uvidí v New Yorku Richard Gere i Al Pacino](#)

Zpět na hlavní stranu: [Kultura](#)

Autoři:

- [spa](#) MF DNES